

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis quintâ Februarii M. DCC. XXXIX.

M. JOANNE MIDY, Doctore Medico, Præside.

Confert-ne ventriculi motus, ad elaborationem chyli?

I.

MOTU vivunt animalia, motu pereunt. Humores scilicet & spiritus agitatione continuâ vitæ functiones absolvunt: sed præcipiti dum cursu vehuntur, cutis repagula transiliunt; & quâlibet horâ, solidarum quoque partium, quas fugiendo diruunt, corpuscula secum abripiunt. Brevì itaque viventes deficerent, si perpetua hæc tam solidarum quàm fluidarum particularum damna non repararent alimenta. Hæc ideò sicca vel liquida (fame & siti jacturæ majoris interpretibus,) appetunt animantes: utraque verò ex variâ rerum dissimilium congerie genita; diversis enim partibus reficiendis alimentorum mixtione providetur. Iniquè igitur de sorte suâ nonnulli quæruntur, quòd arentes fauces proluere non liceat aquâ, à quibuslibet rerum vicinarum effluviis expeditâ; vel quod

nullis aurum diffluat liquoribus, qui possint impunè ventriculo committi. Vix enim utile quidquam nutritioni pura conferunt elementa, vel metalla, Aurum omnium minimè; quippe quod sibi pertinaciter cohæret; quia similibus ex partibus coalescit, nulla corporis alieni societate discretis. Ne credas tamen alimenta quò sunt pluribus composita, eò magis esse alendo corpori idonea. Prosunt quæ natura congessit, nocent quæ miscet ars gulæ delitiis addita. Lædunt cœnæ dubiæ, & mixta assis elixa, Conchylia turdis. Hæc enim confusa, stomacho tumulum inferunt; & ventriculo vix ex tanto rerum dissimilium acervo chylum elaboranti, negotium ingens facessunt.

I I.

CANDIDO rore quem mammæ nutricis effundunt, nascentes pascimur. Albo liquore quem ventriculus subministrat, toto vitæ decursu reficimur. Humor ille ex cibis attritis, coctis, expressis effluens, chylus est: ut lacti colore & substantiæ modo, sic & facili unius vicissim in alterum mutatione, congener. Et lacte nimirùm, tenellis infantium, & languidis convalescentium ventriculis, citissimè chylus generatur; nec minùs expeditè, è chylo cum sanguine ad nutricum mammas affluente, lactis penuriâ reparatur. Ex liquidis ille solidisque manat alimentis, citiùs quidem & faciliùs, si mollia & simplicia, longo verò & vehementi ventriculi nisu, si dura & composita devorentur. Cum enim chylus, ut fiat accommodatum sanguini rudimentum, æqualis, fluidus, & albus evadat necesse sit; quò plura ab hisce conditionibus remota ventriculo traduntur, eò validiori fibrarum contentione dura mollibus, siccis liquida misceat opus est, ut res dissimiles in cremorem uniusmodi coalescant. Hic si labem aliquam, dum in ventriculo versatur, contrahat; si nimirùm, aut febrili calore illi nidor inuratur, aut refluente è pancreate succo acriùs ebulliens, acescat, vel, resolutis ventriculi fibris, minùs subactus elabatur; vix aliorum viscerum ope culpa deletur: & licet à crassioribus partibus attritionem aut coctionem eludentibus, à jejuno ad cœcum usque intestinum, expressione succesivâ liberetur; & à fœcibus expeditus vasa destinata subeat: nihilominùs delicta ventriculi luit immerita cruoris massa.

I I I.

VENTRICULUM principem esse primæ coctionis officinam, situs ejùs & adnexa testantur. Medius est gulam inter unde excipiat alimenta, & intestina quibus illa in chylum mutata committat. Ambitu suo sinum, ad cibos continendos, viscerum omnium capacissimum complectitur. Tantâ verò fervidi sanguinis copiâ è propinquo corde, innumeris arteriis quâlibet discurrentibus, alluitur; calidissimaque illum viscera hepar scilicet, lien, pancreas, imò fons ipse caloris, & ab eo præceps æstuantis sanguinis rivus; tam arctè fovent & ambiunt: ut palam constet, tanto caloris apparatu non privatæ partis incolumitati, sed publico culinarii visceris foco provideri. His porrò præter salivam, quæ cibis, cum dentibus teruntur, accidit & liquorem è glandulis gulæ & stomacho appositis deciduum, particulæ aëreæ maximè elasticæ, intra alimentorum ergastula contentæ sint annumerandæ, harum explosione multiplici adeò calore in actum deducta in ventriculo cibos ad dissolutionem promoveri extra dubium est. Ne tamen illum putes, lebetis instar ardenti foco impositi, effervescentia alimen-

ta otiosum continere: idque unum agere, & onus suum quàm proximè ambiat, & osculis exactè obsignatis donec in chylum abeat, amplectatur. Neque ut illum ab inerti vendices otio, ab eo chylum absolvi, fabulosâ non minùs quàm inexplicabili substantiæ proprietate contendas. Verùm ut facilè, quid ad chyloseos complementum ventriculus conferat, intelligas; ipsius structuram, tunicas, nervos, sedulus inquire. Quæ scilicet media illi est membrana, carnosa, & omni fibrarum genere intertexta, uti staminum ordine, multiplici nervorum distributione, & carne tendonum æmula, musculi faciem refert, sic & musculi quoque munus obit? neque solum rectis fibris rapit alimenta, transversis expellit, obliquis amplectitur, sed omnibus vel simul, vel vicissim agentibus, quâdam sui totius in orbem commotione, (velut in compositis musculis contingit) alimenta versat, miscet attenuat, & tunicæ interioris rugis comminuit.

I V.

LONGIUS multò cerebri patet imperium, quàm vulgò solet circumscribi: neque solùm in musculos, ad externas corporis partes arbitrio voluntatis agendas, institutos, ab eo spiritus motores influunt; sed in omnia viscera, non secus ac in artus, jus suum proferunt. Viscus nimirùm quodlibet, sive membranosum illud sit, sive parenchyma audiat, suis agitatur fibris: quibus solutis, aut constrictis, quod amicum est excipit; quod superfluum aut incommodum respuit. Neque enim frustra, vel unius sensûs gratiâ qui visceribus obtusior est, tot nervorum propagines in eorum membranas distribuuntur; sed nervi in ipsorum intima perreptantes fibris adnectuntur; & eas pro diversâ motûs necessitate contrahunt, aut laxant. Unde fit, ut quanquàm illæ nesciâ voluntate moveantur, tamen illarum motus, pro variâ imaginationis commotione, sæpiùs ita temperentur, ut in violentis animi pathematis palpitent, vel repentè quiescant præcordia. Quod verò privatis partibus ad proprios usus concessum est, publicis officinis, meliore jure, ad totius œconomiam attributum est. Hinc cor non fibris modò, sed musculis pluribus instructum est, quibus indesinenter vibratur, atque etiam è vivis animantibus evulsum, sanguine vacuum, & lotum diù palpitat: ut ideo, non abs re, illud robustum musculum divinus senex apellarit. Huic densâ carne & staminum robore proximus est, secundus, avium quæ semina deglutiunt, ventriculus: ex fibris enim ille tam solidis, nervis, & tendinibus musculorum more compactus est; ut vix credat aliquis, tam valida motûs instrumenta id solum muneris obtinere, ut grana devorata, quam plurimùm integra, complectatur. Animalium verò utrinque dentatorum licet ventriculus membranosis visceribus solear annumerari, si tamen insignes nervorum ramos, qui à sexto pari in carnosam illius membranam discurrunt, si firmam ejus compagem, & nervosam, quâ convestitur tunicam expendamus; illum facilè musculi vices gerere, atque etiam validos, ad chyli elaborationem, posse motus obire intelligemus. Nec absurdum videtur, hisce partibus motum earum functionibus idoneum, à nervis mutuatum, adscribere, quæ in hystericis, & melancholicis affectibus, nervorum irritatione, tam vehementer convelluntur, ut lienis, intestinorum, uteri, cordis & stomachi concussiones, oculis etiam & tactu manifestè percipiantur.

V.

TANTI motus eſt abſolutum primæ coctionis opus, ut ex quo cibi animantium ora ſubierunt, nuſquam moveri deſinant. Primùm enim in ore dentibus comminuuntur: mox linguâ, & aſperiore palati tunicâ, velut limâ, teruntur. Ac demùm continuâ gulæ compreſſione ad ventriculum traducti; illius agitatione tamdiù ſubiguntur, donec quæ minùs diviſa ſunt fragmenta attenuentur, fluida ſolidis, tenuia craſſioribus admiſceantur; & partes quælibet alimentorum, indeſinenti converſione vim caloris æqualem percipiant, parique menſtrui mole perfuſæ, ſimilem quoque rarefactionem concipiant. Nec ſecus ac maſſa panis, agitatione repetitâ, fermento melius imbuitur; ita chylus frequenti ventriculi convolutione, ut albeſcit, ſic & brevi generoſior & perfectior evadit. Adeò ut, quod ſolâ vividi quantumvis caloris ope, & ſoluentis liquoris, licet tenuiſſimi beneficio, ſine motu, non-niſi tædiosâ temporis morâ perficeretur, eo agente prælo meliùs & citiùs abſolvatur. Hinc quibus animantibus gingiva ſuperior inermis eſt, ut quæ integra ferè devorant alimenta conficiantur, quadruplici ventriculo proviſum eſt: illum nimirum in ingluvie macerata, quadratis reticuli criſtis inciduntur; ſemilunaribus & aſperis Omaſii membranis teruntur; ut tandem, accedente Abomaſi compreſſione, in chylum eliquentur. Sic & avibus quæ vel ſolida, vel extimâ tantùm pelle nudata, grana deglutiunt, duplex adeſt ventriculus: ut hæc in primo, humore è glandulis vicinis affluente, imbuta, in ſecundo tunicâ molæ inſtar ſulcatâ munito, lapillis juvantibus quos aves abſorbent, & actione validâ muſculorum quibus ventriculus ille conſtat, in pultem chyloſam abeant. Porrò; cum ciborum quidquid ventriculus excipit, non ſimul colliqueſcat; ſed ſenſim partes, quas rugoſa illius tunica propiùs attingit, in chylum diffluant: partitis quoque vicibus per inferius ejus oſculum ejiciuntur, & perpetuâ ventriculi compreſſione, quod coctum & dilutum eſt, in inteſtina continuò propellitur; ut ſic quod ſupereſt elaborandum, ſimili elidente complexu, melius abſolvatur.

Ergò ventriculi motus, ad chyli elaborationem confert.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus Payen.

M. Henricus Guyot.

M. Tuſſanus-Gilbertus Boulland.

M. Gaſpar Cochon du Puy, in arce Maritimâ Rupifortenſis Anatomes, & Chirurgiæ Profeſſor Regius.

M. Jacobus-Franciſcus Vandermonde.

M. Adrianus Malaval, Conſiliarius Medicus Regis Ordinarius in ejus Caſtelleto.

M. Joannes-Baptiſta Chomel, Facultatis Decanus Medicus Regis Ordinarius & è Regiâ Scientiarum Academiâ Veteranus.

M. Philippus Caron, Antiquus Facultatis Decanus.

M. Alexander-Petrus Mattot.

Proponebat Pariſiis, LEANDER PEAGET, Pariſinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1739. à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1739.